

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II, in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inerati: enostopna politivrtica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Izdajatelj: prejemna upravištvo.

Nefrankirana ali premo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Stev. 475.

V Ljubljani, v soboto dne 4. januarja 1913.

Leto III.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrske kraje:	
celoletna	K 21.60
polletna	10.80
četrtletna	5.40
mesečna	1.80

Za Nemčijo:	
celoletna	K 26.40
polletna	13.20
četrtletna	6.60
mesečna	2.20

Za ostalo inozemstvo celoletno 36 kron in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah:

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani.

Zopet vojaške potrebe.

Tisoč in tisoč ljudi je imelo od balkanske vojne občutno, deloma težko škodo — ne samo v deželah, ki so bile zapletene v vojno, ampak tudi pri nas. Na bojišču pač nismo padali; ali za marsikoga so gospodarske posledice še hujše od smrti. Statistika konkurzov, prisilnih prodaj in enakih lepih pojavov kapitalističnega sistema je za zadnje četrtletje naravnost kričeča. Koliko tovarn in drugih podjetij je moralo ustaviti ali pa vsaj omejiti delo, se bo natančno šele izvedelo; nekoliko pojma, kako velika da je brezposelnost, pa imajo že upravitelji podpornih oddelkov v strokovnih organizacijah. Hude skrbi more najširše sloje prebivalstva; tudi oni, ki še stoje po konci, morajo varčevati kakor nikdar ne. Povsod se čuti od vojne velikanska škoda.

Eden pa je, ki hoče zopet imeti dobiček. Militarizem pripravlja, da napade kljub splošni mizeriji žepe avstrijskega prebivalstva, in kdor pozna le količino njegove psihologije, je prepričan, da bodo njegove zahteve velikanske. S kakšnimi desetimi ali dvajsetimi milijoni so se naši vojni ministri ali mornariški poveljniki že davno odvadili računati; izpod par sto milijonov jim je vse prebagatelno, kadar govorijo o delegacijah. Spomnimo se pa le, kaj jih je vse srbele po aneksijski krizi, pa se lahko približno domislimo, kakšne boleznj bodo imeli sedaj.

Ko je Schönaich zahteval ne mnogo manj od pol milijarde, med tem 315 milijonov za samo mornarico, smo slišali jezno besedo, da je to samo »boren grizljaj«. Pravili so, da armada »pahuje«. Ko je Auffenberg nastopil svoj ministrski urad, je takoj začel dopovedovati delo, gatam, da pogodbe in obljube nič ne veljajo, če jim je »potreba« nasprotna. In lani so naenkrat zatrobili, da ves naš artiljerijski material ni za nič, da smo izgubljeni, če ne dobimo jeklenih topov, za katere je vojni minister kar naenkrat zahteval 350 milijonov. Vsporedno s »suhimi« zahtevami pa brodarijo želje na morju; Montecuccoli potrebuje več in več drednotov, poleg njih pa seveda tudi manjših ladij, torpedovk in podobnega drobiža.

Vse te želje, ki so jih morali doslej kolikor-toliko brzdati, se zdaj zopet oživljajo, in iz balkanske vojne bodo militaristični gospodje pobrali tisoč »dokazov«, da vse, kar zahtevajo »neizogibno«. Nič ne bo delo, če bo en dokaz

pobijal drugega in če se bo v argumentaciji logika sama s sabo kregala. Tega smo že tako vajeni kakor kmet gnoja.

Preludirati so že začeli. Poloficiozne vesti govore o vsakovrstnih »potrebah«: O reorganizaciji, o topniškem materialu, o drednotih. Gotovega ne povedo ničesar. Za enkrat je pripravljajo razpoloženje. Zdi se jim samim, da bi bilo prehujo, če bi razglašili naenkrat vso svojo pohoto. Zakaj že to, kar pride najprej in nedvomno, bo za marsikoga vprašje presenečenje. V javnosti še nihče ne ve natančno, koliko je potrošil militarizem na suhem in na morju za »izredne potrebe«. Lahko pa je uginiti, da je svota velikanska. In zdaj bo treba prezentirati račun.

Kar naprej že vemo, kakšne lepe pesmi bodo peli ob tej priliki. Šlo je seveda »za varnost domovine«. Vse priprave so bile »neizogibne«. In vse je bilo »nujno«. Radi bi le vedeli, kdo je pravzaprav ta domovina, kdo jo je vprašal in komu je dejala, da čuti kakšno nevarnost. Kje je naša slavljena ustavnost, če par generalov in ministrov lahko ukrepa v tako važnih rečeh, v eksistenčnih vprašanjih milijonov, pa lahko dela največje izdatke po svoji glavi, ne da bi bilo treba kaj povedati ljudstvu, vprašati kakšen parlament, ne da bi se bilo treba sploh kaj zmeniti za tiste, ki so pravzaprav »domovina«? Zdaj bodo enostavno prišli z računi; in od ljudskih zastopnikov bodo, kakor da se razume samo po sebi, zahtevali, da imajo reči: »Zgodi se vaša volja!« Kvečjemu da smejo pri tem malo vzdihniti.

Potem pa bodo začeli pihati na dušo: »Vidite, nemni civilisti, ki ne veste, kaj je avstrijščina in kaj švarmlinija — toliko velja militaristična igrca, kadar ni vojne. Mi smo pa na svetu za pravi tepež, in zato potrebujemo veliko veliko več. Odprite svoje mošnjičke, nasujte nam novih milijončkov, pa nas slavite!«

Bodo li »zastopniki ljudstva« po stari navadi zlezli pod klop in žrtvovali blagostanje prebivalstva na oltarju moloha, kakor bodo ukazali veliki duhovniki militarizma? Tudi sedaj, ko je gospodarska mizerija v najširših slojih tako velika, da je konjsko meso že delikatesa? Ali pa bo našo ljudstvo v svojih prsih toliko glasu, da bo moglo dovolj krepko zaklicati svojim zastopnikom: »Dovolj izžemanja, dovolj revščine, dovolj polomov!« Vse delo, s katerim bi se moglo vsaj nekoliko dvigniti blagostanje prebivalstva zaostaja. Dokler se ne izpolnijo nujne ljudske potrebe, dokler se ne omogoči množicam materialno življenje, dokler ne bo zadoščeno najutemeljenejšim izobraževalnim zahtevam, mora veljati geslo: »Militarizmu nobenega vinarja več!«

HENRIK WEBER:

Socializem in vojna.*

(Dalle.)

Konkurenčni boj kapitala in boj kapitalističnih držav za njihovo moč silita v vojno. Proletariat se protivi tej tendenci. Katerih sredstev se lahko poslužuje, da zabrani vojno? Eno sredstvo se pri razmišljanju pojavlja vedno znova: sredstvo **splošne stavke**. Že tretji kongres stare internacionale (Bruselj 1868) smatra splošno opustitev dela za orožje proti vojni. Kakor hitro je pričela nova internacionalna vojna proti vojni, se je resneje razmišljalo o problemu

* Iz revije »Der Kampf« VI., št. 3.

splošne stavke v slučaju vojne. Na internacionalnem socialističnem kongresu v Bruslju leta 1891. je predlagal Holandec Nieuwenhuus resolucijo, ki nalaga delavcem dolžnost, da odgovore na vojno s splošno stavko. Kongres je odklonil to resolucijo. Splošna stavka v slučaju vojne je ostala parola anarhistov, parola, ki so se proti njej bojevali socialni demokrati. Toda na Francoskem je pričela propaganda splošne stavke kot orožje proti vojni prodirati tudi v tabor socializma. Izza l. 1900 je propaganda pod Hervéjevim vodstvom stajela antimitarizem in antipatriotov ter antimilitaristična agitacija sindikalistov silno vplivala na francoski socializem. Na kongresu združenih socialističnih strank francoskih v Limogesu (1906) je bila Guesdova marksistična resolucija, ki je proglasila vojno za neizogibno posledico kapitalističnega načina v proizvodnji, ki more šele s kapitalizmom vred izginiti, odklonjena, sprejeta pa je bila po Vaillantu zastopana resolucija senske federacije, katera je zahtevala internacionalno akcijo proletariata proti vsaki vojni, akcijo, ki se mora povzpeti do splošne stavke in do vstaje. Iz Francije je prodira ta agitacija v druge dežele. Na najmočnejše nasprotje je trčila ravno v deželah z najmočnejšimi proletarskimi veorganizacijami: v Nemčiji, v Avstriji; tudi večina britanskih delavskih strank je odklonila to misel. Internacionalna kongresa v Stuttgartu 1907. l. in v Kodanju 1910. l. nista glede tega vprašanja sklenila nič pozitivnega: naložila sta proletariatu nalogo, da naj se v vojni proti vojni poslužuje vseh primernih sredstev, odklonila pa sta zahtevo, postaviti splošno stavko v slučaju vojne za obvezno dolžnost. V velikih evropskih krizah zadnjih let se je zopet razmišljalo vprašanje splošne stavke, tako na strankinem zboru nemške socialne demokracije v Jeni 1911. l., tako na zadnjih strankinih zborih francoskih in švicarskih socialistov. Da mora socialna demokracija storiti vse, kar koli je v njenih močeh, da zabrani izbruh vojne, je dandanes prepričanje vse internacionale. Katerih sredstev da se more uspešno posluževati, to je predmet spora.

Način socialno demokratičnega delovanja ob pričetku vojne je odvisen od razpoloženja ljudskih mas. To razpoloženje je predvsem uravnano po gospodarskih razmerah. Bebel ga je slikal v Jeni na sledeči način:

»Milijone delavcev odpokličejo od njihovih rodbin, ki nimajo ničesar več, kar bi grizli, od česar bi živeli. Stotisoče malih obrtnikov lahko napove svoj bankrot, ker jim nedostajajo sredstev za nadaljevanje svojih obrtov. Kurzi vseh vrednostnih papirjev padejo tako zelo, da se izpremene deset tisoč premožnih rodbin v navadne berače. Izvoz se ustavi, prekinjena je naša mogočna svetovna trgovina. Nešteto tovarn in obrtnih podjetij mora — v kolikor ne izdelujejo vojnih potrebščin — mirovati. Na vseh ^{koncih in krajih} brezposelnost nikjer nikakega zaslužka! Uvoz živil preneha popolnoma ali pa v velikem obsegu. Cene živil dosežejo nedostopno višino. To istinito spominja in pomenja vseobčno lakoto. Tedaj ne vpijejo mase po **velestavkah, tedaj vpijejo po delu in kruhu.**«

H gospodarskemu pritisku se pridruži še vpliv narodnih in patriotičnih strasti. Pred vojno bo vsaka vlada z vsemi sredstvi skušala zbuditi te strasti. Razširjala bo prepričanje, da je domovina v nevarnosti, da jo hoče nasprotnik ponižati, da je vlada prisiljena spustiti se v obrambni boj, da bi se dala vojna preprečiti

samo za ceno časti in najvažnejših interesov lastne dežele. Temu v nasprotju seveda deluje propaganda socialno demokratičnega tiska in organizacije. Ali ta propaganda je zelo otežkočena ob izbruhu vojne; v poklic rezervistov napravi široke vrzeli v proletarski organizaciji, ljudska beda otežuje razširjanje strankinega tiska. V takem položaju bo socialno demokratična propaganda celo v nemški državi s svojim razširjenim tiskom dosegla le manjšino, v vseh drugih deželah samo majhen del ljudstva. Večina ljudstva bo podlegla vplivu patriotične in nacionalne sugestije.

Ako bi se vzlic temu poskusilo z generalno stavko, bi jo siloma udušili ob zadovoljstvu ljudske večine, ki je prežeta nacionalnih in patriotičnih strasti. V deželah splošne obrambne dolžnosti bi država »militarizirala« železničarje in delavce iz tovarn za orožje in municijo, brez katerih dela ob takih urah ne more izhajati, prisilila bi jih pod pritiskom vojnega prava k nadaljevanju dela, vsak upor zlomila z usmrtiljivo potom obsednega stanja. Zaeno bo mobilizirala vso moč državne oblasti proti tisku in proti organizacijam proletariata. (Konec prih.)

Hafnerjeva pravda.

»Zarja« je objavila v št. 395 z dne 28. septembra 1912. razloge razsodbe c. kr. okrožnega sodišča v Celju, s katero je bil Mate Hafner sedaj c. kr. notar v Ljubljani, oproščen hudo delstva goljufije, katerega ga je c. kr. okrožno sodišče v Novem mestu par let prej spoznalo krivega. Bralcem Zarje so znani razlogi celjske razsodbe, v katerih je celjski kazenski sodnik kritiziral moraliteto Mate Hafnerja. »Zarja« je dodala pri objavi tem razlogom majhen komentar. Na to je sklenila notarska zbornica v Ljubljani, da se naloži Hafnerju, da toži »Zarjo« zaradi pregreška žaljenja časti, storjene s tem komentarjem. Hafner je proti temu nalogu rekuriral na graško nadsodišče in notarski zbornici rekel, da so včasih tudi dež. predsednik Schwarz, škof Jeglič, minister Hochenburger napadeni in žaljeni, pa ne tožijo, Hafner je povedal notarski zbornici, da je zanj kot člana S. L. S. le častno, da ga »Zarja« napada, sramotno bi pa zanj bilo, če bi ga »Zarja« hvalila. Rekurz je graška nadsodišča zavrnila, rekoč, da ima notarska zbornica dolžnost, da varuje čast notarstva in zahteva od Hafnerja, da se opere zaradi očitanih »Zarji«.

M. Hafner je po dr. Peganu izročil c. kr. dež. sodišču v Ljubljani predlog, da kazensko postopa proti odgovornemu uredniku »Zarje«, Fr. Bartlu, in predlagal hišno preiskavo. Ta se je vršila. Zaslila se je dosti prije v Ljubljani in v Novem mestu. Urednik »Zarje« je izjavil, da prevzame odgovornost za inkriminirani spis. Na to je Mate Hafner raztegnil tožbo proti dr. Slancu, ki bi bil nemara glavni zločinec. Dr. Slanc je izjavil sodniku, ko ga je zaslil kot osumljenca, da ne bo odgovarjal ter je izročil sodniku ono razsodbo c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu, katera se je v Zarji in »Slov. Narodu« one dni objavila, v kateri je okrožno sodišče v Novem mestu svoj čas izreklo, da je v pravi Hafnerja proti dr. Slancu zaradi žalitve leta opravičil besede, zaradi katerih ga je tožil Hafner, namreč: »da smatra pod svojo častjo, govoriti ali občeovati s Hafnerjem«. V tej razsodbi se je popisalo nebeško lepo ravnanje M. Hafnerja s prijateljem-kolegom z univerze

PAVEL MIHALEK:

Sovrašтво.

Tedaj sem bil še mal deček, umazan in bos. Opoludne sem nosil kosilo svojemu očetu, ki je opravljal po raznih krajih mesta strme strehe ali kaj podobnega. Imel sem malo košaro, v katero je mati postavila dva mala lončka, zatlačila ob strani košare za rob žlico in položila na vrh lonček še kos kruha.

»Pa da ga zopet ti ne pogoltniš!« je pripomnila navadno, ko sem stopil s košaro v roki na ulico. »Glej, da zopet ne razliješ, pa hitro idi« je vpila še za menoj po ulici. Ljudje so prihajali mimo in se ozirali vame in bilo me je sram pred njimi. To je bil sram revščine in zavrečnosti.

Oče me je čakal pri kakih cerkvenih stopnicah ali pa na klopi v drevoredu, kjer je povzjel svoje kosilce. Njegov obraz je bil navadno truden. Po leti, v največji vročini, je nosil visoke škornje in njegov modri predpasnik je bil raztrgan in zamazan od starega prahu in pajčevin. Včasih je bil malce pijan in takrat me je okregal, če sem mu razlil juho po košari in kruhu.

»Si se že zopet ruval, falot!« je rekel navadno in ni me več pogledal. Ko je bil s kosilom gotov, je odšel, ne da bi mi rekel, kakor navadno: »Na — idi domov, pa priden bodi!« Tedaj so me zaboletla prsa in solze so mi prišle v oči. Jezen sem bil nad vsem in sem samo mislil, kako bi se to dalo popraviti. O, da bi prišel sedaj — le gospod s cilindrom in debelo cigaro v ustih k meni ter rekel: Izberi si, kar hočeš, ti dam, samo zini! Izbral bi si prav gotovo kaj za očeta, da bi bil zopet dober z menoj, me pogledal in se nasmehnil ter pogladil po mehkih lasih...

A nikogar ni bilo. Umazan in z blatnimi nogami sem taval po ulicah, se pretepaval z tovariši enake usode, nosil kosilo, spal in se zopet pretepaval.

Kadar sem tako opoludne stal poleg očeta, ki je sedel na kamnitih stopnicah in jedel, me je pretresalo sovrašтво do vsega. Mimo so hodili lepo opravljeni dečki iz šole, dijaki z očali, gospodje v dolgih povrtnikih in gospe lepe in krasne in duhteče omanljivega parfuma. Vsi ti so se ozirali vame in očeta tako enakomerno in vsakdanje, da sem se zasmilil sam sebi. Časih me je kdo pogledal nekako prezirljivo, kakor bi hotel reči: No, kaj pa ti, bosonogi capin, kaj pa tebe treba bilo! Drugi so zopet upirali oči kot zabodeni in šepatali: Ah, taka revščina!

Jaz sem vse to videl, vsakemu sem bral misli iz obraza in moje sovrašтво proti njim je raslo in se večalo. In zopet sem začel fantazirati, kako bi jih davil in drobil in bičal, če bi imel moč, veliko moč...

To moje sovrašтво je bilo edino, kar sem imel, o čemur sem vedel, da je edino moje. In branil in dojel sem ga, da je raslo in se večalo z menoj vred. In vedno popolneje je bilo to moje sovrašтво, vedno močnejše.

Polno tovarišev sem imel okrog sebe in dasi smo se večno ruvali in suvali in grizli med seboj, smo se vendar ljubili in kar je eden vedel, vedeli so vsi. Naše od kamenja pobite in ranjene noge, naše skupno življenje, naše sovrašтво do vseh onih dečkov iz boljših rodbin, ki so nas prezirali, tožili, za kar smo jih bili po cestah kot živino: — vse to nas je vezalo skupaj in ta vez je bila neporušljiva in nepremagljiva.

To je bilo sovrašтво ljubezni do sebe in svojevi!

A preden smo se zavedli, smo se povzpeli iz onega nizkega, malega življenja ozkih ulic visoko nad vse druge.

Sam bogve na kaj smo postali tako ponosni, da smo nakrat začeli mi prezirati. Gledali smo vse z drugimi očmi in čutili drugače.

Nekoč je prišel oče domov z dela in me našel v kotu jokajočega. Jokal sem, ker me je neki tovariš, s katerim sem se sporekel, nabil. Jokal sem jeze, žalosti nad svojo slabostjo. Povedal sem svojemu očetu, na kar se je on nasmehal in dejal:

»Saj si fant, saj si močan! Odslej sem hodil z rokama v žepu po ulicah in kjer sem koga dobil, sem ga premeril od nog, do glave in če se mi ni zdel baš nevaren, stopil predenj in »čof, čof, čof« je padalo po njegovem obrazu. Od tedaj sem nosil glavo po koncu in kar nisem mogel doseči, to sem preziral. In z menoj so prezirali vsi drugi.

Tako sem hodil in hodil vedno dalje, vedno višje...

Takrat sem stal na vrhu hriba in gledal nazaj. Strma in trnjeva je bila pot tusem in kaj imam od tega?

Mraz in samota in zaničevanje in večno trpljenje se je razlilo pred očmi. Mnogi so se splašili in odhiteli po poti nazaj in izginili v dolinski megli.

Pretil sem se na vrh, hotel sem na vrh, pozabil sem na dobro tam doli. Drugi so ostali daleč doli za menoj in prav nič jih ne mika mraz in vihar in borenje, ki vlada tu gori pri nas. Oni so se borili za življenje, za uživanje in ne za resnico.

Oni, ki so ostali tam doli v teminah, v zaduhlem zidovju, bolj ljubijo zakonsko posteljo brez ljubezni kot pa samega sebe, bolj ljubijo nizko klečeplazstvo, kot pa jasen in odprt pogled, bolj ljubijo besedo svojega bližnjega, ne-

go svojo moč. Njihovi udi postajajo ohlapni, lica udrtja in jutri že se bodo plazili po vseh štirih.

Tisto moje sovrašтво, ki se je pričelo tam doli poleg velikega mojega očeta, se je razvilo v neodpustno sovrašтво proti vsemu življenju tam doli, proti tlačenju samega sebe, proti poniževanju mojega bližnjega. Mi ljubimo ta vihar, ta mraz in zaničevanje in trpljenje, ki vlada tu gori. A kadar razbija razkrčeno nebo zemljo, jo obsipa z ognjenimi strelami, kolje stoletne hraste, tedaj stojimo trdni in neomajani, majhni sicer proti onemu nepreglednemu nebu zapada, črnemu kakor hudič, ki ustvarja veličastno borbo vsemirja. Naša mala četa raste in raste in naše vriskanje in smeh in jeki so vedno močnejši, močnejši in ljubkejši.

Ozka, ravna pot se razteza pred nami, vođeča naravnost v ono črno nebo, obdano s strelami. Časih kdo omedli, opeša in izgine nazaj v dolino, kjer ni viharja in strele in napora. Nihče se ne ozre za njimi...

In vedno krutejši, vedno silnejši, vedno večji je ta vihar, grmi vedno bolj, silne strele razsvetlujejo za hip vse nebo od vzhoda do zahoda.

Moje in naše sovrašтво pa je vedno močnejše...

A vihar mine, dolga zima se neha in zopet zasije solnce in iz smrti vzklije nov svet in novo življenje. Tedaj se ozrem nazaj tja doli, do onih kamenitih stopnic kamenite cerkve, do onega drevedra z nizkimi klopmi in z enim pogledom premerim pot, ki sem jo prehodil, da znova podkrepim svoje sovrašтво. In z menoj bodo gledali tja doli vsi, cela vrta četa.

dr. Prevcm, ko se je ta preselil na smrt bolan iz Kranja v Kostanjevico.

Preiskovalni sodnik pri dež. sodišču v Ljubljani je pisal naprošenemu sodniku v Novem mestu, da dr. Slancu naznanjajo sklep, da se uvede proti njemu kazenska preiskava. — Potem dolgo nič ni bilo slišati. Preiskovalni sodnik je dal M. Hafnerju potem rok, v katerem naj vložijo obtožbo. Tega M. Hafner ni storil in preiskovalni sodnik je ustavil kazensko postopanje proti uredniku Bartlu in dr. Slancu.

Mate Hafner je izjavil v omenjenem predlogu za uvedbo kazenskega postopanja, da se čuti žaljenega s celo vsebino članka, objavljenega pod: Hafnerjeva pravda v št. 395 »Zarje« z dne 28. septembra 1912, posebno pa navaja med drugim, da je žaljen s tem:

1. »Gotovo ni vreden Mate Hafner, bivši c. kr. notar v Kostanjevici, sedaj v Ljubljani, da se toliko bavi časopisje z njegovo znano kazensko stvarjo.

2. Posebno socialna demokracija se ima brigati za to, da postaja zasebno in javno delovanje na Slovenskem pošteno. (S tem se hoče gotovo označiti moje delovanje kot nepošteno).

3. Tak človek vendar ne sodi, da nosi k. k. v svoji firmi. Notar mora biti pošten človek; notar je pravdni pomočnik prava nevednemu kmetu; notar ne sme učiti kmeta goljufati.

4. Minister dr. Hochenburger, dajte še predlagati, da Mate Hafner, c. kr. notar v Ljubljani, zadobi plemstvo!

5. Vidi se iz vseh razlogov, da je bil Hafner tudi po mnenju teh sodnikov »za vse zmožen«.

6. V Gradiški imajo marsikatero lopopova zaprtega in so ga imeli, ali ti lopovi daleč niso tako nevarni družbi, kakor prijatelj Mate Hafnerja, katerih se spominja razsodba celjskega okrožnega sodišča in do zdaj še niso nikakega prisiljenega stanovalca gradiške kaznilnice sodišča tako opisali, kakor Hafnerja, katerega so oprostili.

Skoda, da je M. Hafner zgubil tako hitro korajžo! Nič še nista povedala osumljenca; razven navedene razsodbe o ravnanju Hafnerja z dr. Prevcm se še ni nič trdilo v dokaz Hafnerjevih lastnosti, ni se še ponudil kak drug dokaz in že je zgrabil M. Hafner tisto zastavo, ki se zove Hasenpanier. Obravnava pred porotniki bi bila zares zanimiva. Nastopali bi kmetje, kmetice, uradniki, med njimi tudi visoki, pa kak slov. drž. poslanec in seveda kak duhovnik — brez tega se ne dogaja nič posebnega na Slovenskem; predstavljal bi se gg. porotnikom tudi tisti Ivan Sajovic, kateremu je Mate Hafner obljubil, da mu bo neki drž. poslanec izposloval obnovo postopanja, ali vsaj pomiloženje, ker je bil ta Iv. Sajovic tako po nedolžnem zaprt kakor Krist, ki je zdaj člen tajništva S. L. S. In g. M. Hafner bi tedaj nemara prišel sam vsaj na kratek čas na obravnavo, dokler se bere obtožnica, da vidi, kako se »treseta« obtoženca in potem odšel z gesto, da mu je dalna obravnava premalenkostna.

Skoda, da te obravnave pred porotniki ne bo! Že dolgo ni bilo na Slovenskem take prilike, dokazati, kako se ravna pri nas in neke drugod glede nekaterih stvari na Kranjskem. Zagovornik Bartla, dr. Slanc bi imel priliko ljubljanskim porotnikom dokazati, kako za malo se jemlje to ubogo Slovenstvo. — Behüt dich Gott, es wär zu schön gewesen, behüt dich Gott, es hat nicht sollen sein! Notarska kamora naj zdaj vtakne sklep c. kr. dež. sodišča, kateri ustavlja to kazensko postopanje, to rešitev »kruto žaljene časti« svojega člana, c. kr. notarja M. Hafnerja — za zrcalo. — Ta kamora je smatrala v št. 395 »Zarje« navedeno kritiko Hafnerjevega ravnanja za kruto žaljenje časti M. Hafnerja tudi kot c. kr. notarja. V tem se je kamora vrlo zmotila; Mate Hafner ji je odgovoril, da živi v taki časti družbe na Kranjskem, da ga časopis delavstva še žaliti ne more. V čast mu je, kar je pisala »Zarja« v navedeni številki. V predlogu za uvedbo kazenskega postopanja je pa dal Mate Hafner zapisati, da ga je omenjeni dopis v »Zarji« občutno žalil. — Vzemimo to za pravo, kar je M. Hafner pisal v rekurzu c. kr. notarski kamori, da ga to, kar je pisala »Zarja« v št. 395 ni žalilo in tedaj mirna Bosnal — Pa naj bo, Mate Hafner se postavlja kot c. kr. notar v Ljubljani v družbo visokih avstr. dostojanstvenikov in to je tudi neka tolažba. — Zakaj bi mu je ne privoščili? Prestal je zaradi Urbana res že veliko. Ali notarski komori le ne more predložiti razsodbe, katero zahteva kamora in ne more predložiti izjave osumljenca, katere je hotel tožiti zaradi pregreška žaljenja časti, ki bi mu bili dali kakršnosobodi zadoščenje! — Kot katolik, ki se zvesto drži nauk svoje cerkve in celo kot člen slov. ljudske stranke se ne more dvobojevati. Mate Hafnerju se po oprostitvi v Celju in po prejemu blagoslovov z Dunaja in po velikem veselju nad njim v naših župniščih — gmotno prav dobro godi, in to je v našem svetu prvo. Kaj je na tem, če se je c. kr. notarska kamora blamirala, ko je zahtevala od Hafnerja, da bo reševal svojo čast proti »Zarji«. — In zdaj kar nič ne more storiti disciplinarnim potom proti Hafnerju. — Drž. pravdnikštva v Celju in v Novem mestu ne obnovljata, ne obtožujeta M. Hafnerja. — S štirimi pari najmočnejših volov se teh uradov ne premakne proti Hafnerju. — Še nikdar ni bila večina slov. drž. poslanstva v kranjski deželi in na Dunaju v uradih tako uplivna in mogočna, kakor je bila v stvari Mate Hafnerja. — Na poseben način se res rešuje tako die Ehre des Herzogstums Krain. — Pa kaj na tem? Mali kmet Urban Zupančič izhaja iz te afere sicer kot človek, ki se je dal zapeljati h krivemu pričevanju, ki pa je pošten človek.

Delavski boji v Argentini.

Vse naprednejše delavsko gibanje v tej južnoameriški republiki bojuje nekaj let sem srdit boj z vlado in njenimi reakcionarnimi zavayzniki, ki skušajo na vse mogoče načine zatreti vsak svobodnejši pojav v smeri izboljša-

nja bednih delavskih razmer. Usoda vsakega štrajka je utonila v delavski krvi. Voditelje delavskih organizacij je policija enostavno aretirala, na kar so bili brez vsakega povoda obsojeni v dolgotrajen zapor. Glavne stane teh organizacij policija vsak čas preiskuje, pleni in požiaga, ako drugače ne more izvesti svojega satanskega naklepa. Delavsko časopisje je vlada skoro popolnoma uničila in zatrla.

Vsa ta nasilstva niso mogla zatreti delavskega gibanja dokler je kapitalistično časopisje bilo voljno poročati o tem srednjeveškem postopanju argentinske vlade. Pred kratkim pa je kapitalistično časopisje odklonilo priobčevanje vsake vesti, ki je sploh na kak način v zvezi z delavskimi organizacijami. Vsled tega je celo gibanje stopilo v stadij nejasnosti in zmedenosti in stagnacije. Vsled ostrih odredb proti delavstvu prijaznemu tisku je agitacija zelo otežkočena in napredek zaznamenava dolgo pavzo.

Da odpravijo te neznosne razmere, so argentinski delavci izdali poziv na svoje evropske in severo-ameriške tovariše, da jim ti pomagajo do pravice. Ta poziv na mednarodno delavstvo izraža željo, da naj delavci prirejajo demonstracije in protestne shode, na katerih naj se razpravlja položaj argentinskega delavstva, ter naj se protestira proti krivičnemu postopanju argentinske vlade, ki se je kot ponižna dekla udinjala v službo kapitalističnih mogotcev. Na ta način upajo doseči nazaj ugrabljene pravice, katere so do sedaj zaman zahtevali.

Ljubljana in Kranjsko.

Seja založbe »Zarje« je v nedeljo, 5. januarja, ob dveh popoldne v upravnistvu.

— Žrtve klerikalnega sistema. Iz Matenje vasi pri Prestranku prihaja poročilo o žalostnem dogodku, ki je pretresljiv pendant nemarnih in okrutnih klerikalnih persekucij kranjskega učiteljstva in ki mora kristjanom v deželnem dvorcu od sramu pogrnati kri v glavo, ako še niso otrpili v njih vsi človeški občutki. Včeraj zjutraj pred začetkom šolskega pouka se je v Matenji vasi ustrelil ondodni učitelj, 27 letni Vinko Brus. V smrt so ga pogrnale slabe gmotne razmere — te dni se je iztekla menica, ki je ni mogel pokriti. Njegovo zadnje upanje je bila draginska doklada, katero mu je pa klerikalni deželni odbor odrekel. Nesrečnik je bil že nekaj dni pred izvršitvijo samomora ves obupan in je pravil svojim znanecem, da si bo končal življenje. — Strahovalci kranjske dežele, ki imajo nesrečno žrtev na svoji vesti, lahko na grobu mladega fanta premišljajo o malopridnosti svoje infamne učiteljske gonje in lahko strahoma opazujejo sadove svojega krivičnega sistema. Namesto davno potrebne regulacije učiteljskih plač, ki bi vsem brez razločka zagotavljala za pošteno delo pošteno plačilo, so uvedli draginske doklade, ki jih z brezobzirno in brezvestno pristranostjo razdeljujejo med svoje pristaše — med tiste, ki so bili, in med tiste, ki so postali. Denar, ki ga zbira vsa dežela, zlorablja za podlo kupovanje mrtvih duš, za sramotno nagrado neznačajnosti in nezvestobe — za bedo se ne brigajo, na resnične potrebe se ne ozirajo. Ako bi mogli pogledati v dušo mlademu fantu, ki je omagal in omahnil pod pretežko butaro, ako bi s telesnimi očmi mogli opazovati bridke zadnje boje z življenjem v njegovem srcu — kakšno neizmerno jezero gnusa in studa nad krivico bi ugledali v tej mladi duši! Ali ni dolžnost vseh, ki niso gluhi za pravico, tudi tistih, kateri so pomagali sedanjim deželnim mogotcem na sedlo, da napno vse sile in prejkopret strmoglavijo z grehom prelite krvi omadeževano deželno kličo? Ali ni naloga vseh, ki jim sirov fanatizem ni zadušil človeške vesti, tudi tistih, kateri so pri dosežanju volitvah nevede in nehoče snovali neznosno strahovlado, da jo čimprej zopet podedo, da kar najhitreje prepode to sramotno družbo iz deželnega dvorca? Mehak značaj se je zgrudil pod težko krivico, krepke in trde duše jo morajo porušiti! Tragedija v Matenji vasi kliče na boj!

— Še enkrat ljubljanski milijonar Samassa. Zadnjič smo poročali, da je tovarnar Samassa za božične praznike odpustil več delavcev, dasi bi mu ne bilo treba. A to še ni vse, kar si dovoljuje plemeniti gospod, ki pozna vse »dobrodnele« zavode in nemškonalna društva. Novo junaštvo je napravil ob novem letu ob priliki inventariziranja svoje tovarne. Vsako leto prej so inventarizirali med delom ali pa ob praznikih, letos in lani je gospod Samassa v svoji brezmejni modrosti ukrenil drugače. Poslal je vse delavce razen par oseb na dopust za dva dni in jim ta dva dni tudi odtegnil od plače. Poudarjamo, kakor smo že rekli, da bi se inventarizacija lahko izvršila med delom, če pa tega gospod tovarnar noče, bi bila pa njegova moralna in tudi delodajalska dolžnost, da delavcem odrejeni dopust tudi plača. Če gospod Samassa ravna drugače, moramo reči, da ravna to iz zlobnosti, ali pa iz kapitalistiške brutalnosti, ki ne more biti v čast možu, ki razmetava s stotaki raznim društvom v svojo osebno reklamo in igra vlogo najboljšega človekoljubja in kristjana napram javnosti. Može, kakor je gospod Samassa, čeprav je načelnik odtaka industrijske zveze za Kranjsko bi pač moral bolje ceniti svoje delavce in jih ne ob vsaki priliki občutno oškodovati, kakor že dela več let. Gospod Samassa je kapitalistiška duša, ki žanje najbolj zaradi tega, ker delavci niso složni. V pojasnilo še dostavljamo, da gospod Samassa plačuje delavce po akordu in od ur in vsako leto po dalje časa skrajšuje delovni čas, kakor mu ravno ugaja, tako da delavci nikoli ne vedo, koliko bodo zaslužili. Dolžnost delavstva je, da poskušaj te razmere popraviti v prilog delovnemu razmerju, kakoršno je primerno današnjim socialnim razmeram.

Sodruge v viški občini opozarjamo na javno občinsko sejo, ki bo jutri, v nedeljo po-

polodne ob 2. V včerajšnje številko je pomotoma zašla za današnji list namenjena notica enakega naslova. Da ne bo nesporazumljenje, ponavljamo, da je občinska seja jutri in ne danes!

— V nedeljo v Kranji! V nedeljo 5. t. m. dopoldne bo imel o priliki občnega zbora tukajšnje podružnice »Vzajemnosti« sodrug Etbin Kristan iz Ljubljane ob 9. dopoldne v gostilniških prostorih pri »Fidru« javno predavanje o socializmu, njega izvorih in ciljih. Sodrug iz Kranja in okolice se vabijo na obilno udeležbo. Vabimo pa tudi sodruge iz Škofje Loke, Siške in Ljubljane, da nas posetijo ter s svojo prisotnostjo nekoliko predramijo nekatero naše zaspance. Železniška zveza je prav ugodna.

— Koncert. Dva mlada fanta, oba še študenta, sta se snoči predstavila ljubljanskemu občinstvu v »Mestnem Domu«. Obširni spored je obljuboval produkcije na klavirju in v petju. Obisk je bil jako dober, dvorana je bila vsa polna. Med poslušalci je bilo poleg glasbenih entuziastov pač tudi dosti takih, ki jih je bolj privabila pridna agitacija kakor veliko pričakovanje. Potem pa vendar ni bilo nikomur žal, da je prišel Zakaj to, kar smo slišali, ni bila običajna dijaška produkcija, temveč pravi koncert z obilnim, čistim užtkom. Janko Ravnik, gojenec praške konservatorija, je igral na klavirju. Dober pionist je; krepko zna udarjati, zelo spretno prste ima in igra mu kaže dovršeno dinamiko. Tipke pod njegovimi rokami izvabljajo iz strun čiste, izraziti, počoje glasove, polne, zvenceče akorde. Še bolj kakor njegova klavirska tehnika pa nas je zanimala druga plat; pokazal se nam je tudi Ravnik komponist, in spoznali smo, ne le da se je marljivo učil, ampak tudi da ima veliko svojega. To je nedvomno izviren talent, ki je sodeč po obilnih snočjih probah svojega znanja sposoben velikega razvoja. Njegove kompozicije teko gladko, brez prisiljenosti brez umetničenja, pa so polne izraza, čustva in barve. Najljepši točki sta se nam zdeli »Hrepenenje« za tenor po Župančičevem besedilu, s katerim se kompozicija prav krasno vjema, pa »Večerna pesem« za klavir, nekoliko melanholična, zamišljena, »dumajoča« idila ob oddaljenem zvoneju. Josip Rijavec, slušatelj dunajske glasbene akademije, mu je bil dostojen drug. V dobi vestranskih tenorskih kriz je njegov že sedaj krepki, obsežni glas, ki polno zveni v vseh legalih in zmajuje višine brez mučnega napora, vsega uvaževanja vreden. Nastavek mu je brezhiben in sploh izpričuje njegovo petje izborno šolo. Nadel si je snoči precej veliko nalogo. Poleg devetih pesmi je pel angelovo vprašanje iz Sattnerjevega oratorija »Assumptio B. M.«, iz Puccinijeve Bohéme, romanco »de quel guerrier«, iz Verdijeve Aide in arijo Tamina iz Mozartove »Zauberflöte« za jako lepim prednašanjem in ne da bi se mu bila kljub veliki vročini, ki je vladala v dvorani, poznala posebna utrujenost. Pri tej priliki smo se seznanili tudi z nekaterimi novimi Lajovičevimi skladbami, s katerimi dostojno nadaljuje svoje odlično kompozitorsko delo. Za spolnitev sporeda je skrbel mešani zbor »Ljublj. Zvona«. Posebno je ugajala Adamičeva še neobjavljena pesem »Ptička«, po Golarjevih besedah, zložena v duhu srbskih narodnih pesmi.

— Požar. V nedeljo, dne 29. decembra 1912 sta v Kamniku pri Preserju pogorela dva vezana kozolca in en skedenj. Začelo je gorjeti ponoči ob enajsti uri. Skoda znaša okroglo 6000 K. Zažgala je najbrže zlobna roka.

— Umrlj so v Ljubljani: Baron Artur Wolkenberg, graščak, 57 let. — Franciška Perušek, kovačeva žena, 33 let. — Marija Strupi, žena užtkarja, 71 let. — Franciška Matvežič, delavka, 40 let. — Ana Jamnik, bivša šivilja, 74 let. — Egon Cebin, rejenc, 18 dni. — Marija Razložnik, hiralka, 64 let. — Katarina Hafner, občinska uboga, 74 let. — Rozalija Okorn, posestnikova žena, 60 let.

— S trebuhom za kruhom. V četrtek so se odpeljali z južnega kolodvora v Ameriko 3 Slovenci iz Amerike je prišlo pa 16 Bolgarov.

— Med najprijetnejše prireditve letošnjega predpusta bode gotovo šteti veselico društva nižjih mestnih uslužbencev, ki se vrši jutri v nedeljo dne 5. t. m. ob 8. zvečer v »Mestnem domu«. Pomnoženi veseliči odbor je poskrbel v vsakem oziru, da ne bode nikdo nepotolažen odšel z veselice. Vsakdo se bode lahko neprisljčno zabaval, saj prireditve se vrši v geslu: »svoji med svojim« in ne bo ne duha ne sluha o kaki napetosti. Preskrbljena je izborna godba s ples; odlični pevski zbor te bo kratkocasil med odmori in poskrbljeno je tudi za telesni blagor. Komur je torej do res domače, neprisljlene zabave in pravega razvedrila, pridi jutri zvečer v »Mestni dom«.

— Dela ob Ljubljani pri Šentpeterskem mostu so že skoro dokončana. Kdaj bodo začeli podirati šentpeterski most, še ni določeno, bržkone pa koncem februarja mostu ne bo več. Most je že tudi zelo slab, podmostniki so že strohneli in je dovoljen čez most samo peš promet, izjemoma smejo peljati čez most lahki vozovi, toda zelo počasi.

— Izgubljeno in najdeno. Častniški sluga Fran Golob je izgubil bankovec za 10 K. — G. Antonija Varšek je izgubila bankovec za 10 K. — Neka gospodična je izgubila zlato zapestnico s priveskom na katerem je vrezano »I. R. 21.8. 1900« — Pekovski mojster gospod Josip Schwarz je neke popustil suknjo, vredno 20 K. — Brivec g. Marko Ljubič je izgubil remontoir uro, vredno 24 K. — Mitniški paznik Alojzij Zabukovec je našel zimko suknjo, katero izgubilatelj dobi na Dolenjski cesti št. 22.

Za tiskovni sklad »Zarje« je daroval g. Josip Sedej v Sp. Šiški 5 K. Lepa hvala!

— Kinetograf »Ideal«. Od danes do pondeljka krasen spored z nadaljevanjem in koncert drame: »Ženska brez srca« (v treh delih), ki je dosegla pretekli teden velik uspeh. Tudi ostale točke sporeda so izbrane. Zadržna predstava je danes ob 10. uri. — V tork je na vrsti sijana francoska veseloigra: »Dame iz Maksima« (v 3. delih).

Idrija.

— C. kr. rudniško ravnateljstvo naznanja, da bo mladeniča za sprejem v rudniško delo vpisovalo dne 4. prosinca 1913 in sicer od 9 do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne v glavni rudniški pisarni v gradu. Zdravniški pregled vpisanih mladeničev se bo pa vršil dne 7. prosinca 1913 ob 2. popoldne v Barbara žakalnici. Za sprejem v rudniško delo se bo vpisovalo samo mladeniče eraričnih delavcev.

— Na javen rudarski shod, ki se vrši v nedeljo dne 5. prosinca ob 9. dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji, se delavstvo ynovič opozarja. Poročilo delavskih zaupnikov o rudarskih in pokojninskih uspehih bo zelo zanimivo.

— Popravek. Obvestilo iz Idrije v št. 471, »Zarje« z dne 30. decembra 1912 se mora glasiti: Blagajno političnega društva »Naprej« je po odhodu dosedanjega blagajnika sodruga Ivana Bezeljaka k vojakom z 28. decembrom prevzel sodrug Tomaž Brus in posluje vsako nedeljo od 9. do 10. dopoldne v društvenih prostorih.

— Oskrba javnih cest v Idriji. Znano je, da so vse glavne ceste in trgi v našem mestu last c. kr. rudniškega erarja. Te ceste je doslej oskrbovala deloma mestna občina, deloma erar sam. Za nadaljne oskrbo teh cest in trgov pa je zaukazalo ministrstvo javnih del, da ima od 1. prosinca 1913 naprej skrbeti c. kr. rudarski erar. Iz kakšnih ozirov je izdana ta odredba nam ni znano. Kakor tudi ne, zakaj ni erar že doslej cest sam kot svojo last oskrboval, ampak v precejšnji meri občina. Morda je bila temu kriva zanemarjenost, ki se vedno še opaža na eraričnih vestah. Pač pa mestna občina tudi za naprej ne bo dopustila, da bi se ji ves vpliv za red na cestah v mestu odvzel, o tem smo prepričani.

Javno predavanje o narodnosti in socializmu se vrši na sv. Treh kraljev dan ob 9. uri dopoldan v društvenih prostorih pri Tončku. Udeležite se!

Kdor daruje ali pošlje za milijonski sklad 500 vinarjev vsaj meseca januarja ali februarja, dobi kot nagrado en izvod

DRUŽINSKEGA KOLEDARJA, dokler bo kaj zaloge, ki nam jo je naklonila »Vzajemnost«.

Stajersko.

— Trbovlje. Cenjenim članom konsumnega društva naznanjamo, da se bodo dividendne znamke za v letu 1912 nakupljeno blago do dne 10. januarja pobirale. Prosimo člane, da jih čimprej prinesejo in oddajo v konsumnem društvu, Odbor.

— Trbovlje. Ob nastopu novega leta se nam zdaj potrebno, da karamo nekatere zadeve, ki nam v pretečenem letu niso bile všeč. Do slavnega okrajnega zastopa v Laškem se obracamo, da se malo pobriga za naše zadnje čas strážno zanemarjene ceste. Slavno poštno ravnateljstvo v Gradcu prosimo, da pošlje našemu poštarju na pošti Trbovlje I nekaj zabojev dvojezičnih tiskovin, ki jih omenjeni poštar nima pri rokah. Tretjič svetujemo našemu naprednemu občinskemu odboru, da z ozirom na bodoči evharistični kongres dovolji našim ubogim kaplanom namesto po 400 K kar 4000 K letne podpore. Sledečje opozarjamo vse narodnonapredne trbovlske volite, da se takoj začnejo pripravljati na občekoristni kompromis za letošnje občinske volitve, ki bodo najbrže tudi letos v trbovlskem mesecu kimavcu.

Koroško.

— Ponarejanje listin pri prošnjah za službe in goljufije. Pred deželnim sodiščem v Celovcu je bil obsojen državni sluga pri ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku, preje šolski sluga na Dunaju, Leopold Wieser, vsled ponarejanja listin zaradi hudodelstva goljufije na štiri mesece ječe. Wieser je bil svoječasno stražnik v Ištu. Spričevalo občine je ponaredil v toliko da je spremenil besedo »Wachmann« v »Wachmannführer«. Pri raznih prošnjah za službe je navedel in s ponarejenimi listinami dokazal, da ima srebrni zaslužni križec, voljaško pohvalo, dalje je trdil, da je dovršil pet razredov realke, da je zmožen francoskega jezika, dvojnega knjigovodstva itd. S tem je dosegel mož, da je dobil zgoraj omenjeno službo, obenem pa izvršil hudodelstvo goljufije. Proti sodbi celovskega deželnega sodišča je vložil Wieser ničnostno pritožbo. On trdi, da pri ponarejanju inkriminiranih listin ni imel hudobnega namena, ki ga zahteva kazenski zakon za hudodelstvo goljufije in bi se v tem slučaju kvečjem lahko govorilo le o prestopku po c 320. lit. f drž. zak. (t. j. ponarejanje listin brez hudobnega namena.) Da je navajal v prošnjah za službe zmožnosti, ki jih v resnici ima, se mu pa ne sme šteti za hudodelstvo goljufije, ker vsak, ki prosi za kako službo, svojo predizobrazbo in svoje zmožnosti, kolikor mogoče povzdigne, in gotovo je, da se pri tem vedno pove malo več, kot pa je resnica. Kasacijski dvor se je pridružil pravnemu mnenju pritožnika. Razveljavil je obsodbo celovskega deželnega sodišča in obsodil Wieserja na tri tedne zopora zaradi prestopka ponarejanja javnih listin, brez hudobnega namena; oproščen pa je bil Wieser zaradi goljufije, storjene s tem, da je v prošnjah za službe navajal neresnične navedbe o svoji izobrazbi in o svojih zmožnostih. V utemeljevanju te razsodbe se navaja med drugim, da gre v tem slučaju sicer za napačno, toda za navedbe, ki nimajo namena škodovati, posebno še, ker se pri vseh tozadevnih razpisanih službah tega, kar je prosilec več navedel, niti zahtevalo ni.

Trst.

— Zaupniški zbor. Po sklepu zadnje tržaške deželne konferencie je uredil novoizvoljeni politični odbor zopet zaupniški zbor. Vsled nujnega dela je bilo političnemu odboru nemogo-

Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp. Ljubljana

Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. — Telefon šte. 296.

Stopnjice, bal-
koni, spome-
niki, stavbni
okrasni itd.

če izvršiti volitve zaupnikov. Zato je politični odbor sam imenoval potrebno število zaupnikov in ti bodo funkcionirali, dokler se ne bodo izvršile volitve zbora. Prva seja zaupniškega zbora bo v nedeljo 12. januarja ob pol 10. dopoldne v zeleni dvorani Delavskega doma ulica Madonnina 15. Na dnevnem redu je konstituiranje zaupniškega zbora in rdeči teden, ki ga priredi politični odbor za »Zarjo« v dobi od 12. do 19. januarja. Poleg vabil na zborovanej dabe zaupniki tudi pismena pojasnila, o delu, ki ga morajo izvršiti do zaupniškega zborovanja. Stvar je izredno velike važnosti. Zato pozivljamo sodruge, da nam bodo ob pozivu vsi pomagali pri plemenitem delu v korist »Zarji«.

— Rdeči teden v korist »Zarji« se bo vršil od 12. do 19. januarja. V to svrhu pripravljamo politični odbor posebno akcijo, o kateri smo prepričani, da bo obrodila obilo dobrih sadov, ako bodo izvršili vsi sodruzi svojo dolžnost. Kakorkoli se štejevo čitateljev »Zarje« množijo bolj in bolj, je to število še vse premajhno z ozirom na število organiziranega delavstva. Zlasti so gotove skupine delavcev, ki se še vse premalo zanimajo za delavsko časopisje. Organizacije kakor tudi stranka imajo največji interes, da je socialistično časopisje razširjeno med delavstvom. Kaj pomagajo vsi lepi podučni in polemčni članki, ako jih delavstvo ne čita. Kaj skrbe za redno dopisovanje o lokalnih rečeh, ako ostane vse le mrtva črka na papirju in je vse čitano le od malega odstotka organiziranih delavcev. Organizacije morajo skrbeti, da bodo njihovi člani dobro poučeni, o vseh panogah delavskega gibanja, poučeni o nalogah strokovnih, političnih in gospodarskih dogodkih doma in drugod. Dolžnost organizacij je skrbeti, da postanejo delavci ne le dobri člani, marveč tudi spretni agitatorji za organizacijo in stranko, sposobni propagatorji socialističnih idej in da bodo pri nasprotniku vedno kos svoji nalogi. Vse delavsko gibanje je politično. Zato je dolžnost strokovnih organizacij, da podpirajo stranko in njen list, ki je delavski list. Stranka pojde rada na roko strokovnim organizacijam pri delu za izobrazbo članov. Da donese rdeči teden največ sadov, se bodo vršili tekom tedna shodi razdeljeni po skupinah in okrajih. Sodrugi prosimo, da skrbite sedaj za to delo. Rdeči teden naj prinese »Zarji« obilo novih naročnikov. To naj bo novoletni dar tržaškega delavstva delavski »Zarji«.

— Predavanje. Nocoj ob 8. zvečer drugo predavanje profesorja dr. Merharja o hrani, pihač, domu in šegah naših pradedov. Nihče naj ne manjka!

— Ženski shod. V nedeljo dne 12. t. m. ob 6. zvečer se vrši v gostilni »Internacional«, ulica Boccaccio javen ženski shod z dnevnim redom: Žensko gibanje in delavske organizacije in časopisje. Po zadnji konferenci deželne organizacije jugoslovanske socialne demokratične stranke v Trstu, ki je nabrala odbor ženske organizacije v Trstu, da naj uvede intenzivno in smotreno agitacijo v svrhu kulturne in politične organizacije žentstva, se je v tem zmislu pričelo tudi takoj delovati. Agitacija obeta dobro. Shodi so bili vsi prav lepo obiskani. Število članic je naraslo. Da se sodružicam in delavskim ženam v Trstu poda poročilo o dosedanem delu in o novih ukrepih odbora, se je sklenilo sklicati za nedeljo dne 12. t. m. shod, ki naj se ga udeležijo sodružice in delavke v čim največjem številu.

— Davek na smetišnice potrjen. Cesar je potrdil davek na smetišnice, ki ga je sklenila tržaška občina dne 4. decembra 1909 in 31. junija 1911. Ta davek bodo morali plačevati hišni posestniki za položitev, shranitev, izpraznevanje in maženje železnih smetišč. Davek je razdeljen v dve kategoriji, prva po 15, druga pa po 12 kron na leto. Dohodki novega davka so proračunjeni na letnih 70 tisoč kron.

— Roparski napad na zlatinarja. Neznani mož je prišel predvčerajšnjem k zlatinarju in urarju Anesiju Comincio v ulici Cavana 10. Pokazal je uro in žele, da mu jo popravi. Dejal je, da bi rad kupil tudi zlato verižico. Comincio je vzela izložbo karton, na katerem je bilo več verižic, in jih pokazal neznanemu gostu. Le ta je pa vzel v tem trenutku iz žepa zabojček in z njim pričel biti Comincio po glavi. Preden se je zlatar zavedel, je neznanec že utekel in nesel s seboj več verižic in eno prstan v skupni vrednosti 184 kron. Napadalec ropar je baje za tržaško policijo nova oseba in se je znal dobro skriti.

Zadnje vesti.

STROŠKI VOJNE HUJSKARIJE.

Skupna ministrska konferenca.

Dunaj, 4. januarja. Za danes sklicana skupna ministrska konferenca se bo pečala predvsem z vprašanjem, ali se skličejo delegacije. »Neue Fr. Presse« poroča, da je v zadnjem delegacijskem zasedanju dovoljeni vojaški kredit v znesku 125 milijonov, ki naj bi zadoščal do leta 1915, če porabljen. Kar je skupna vlada vsled kritič-

nega položaja potrebovala, je brez ustavnega dovoljenja dobila od obeh finančnih ministrov. Porabljeno svoto ceni »N. Fr. Pr.« na 250 milijonov kron. Ako blagajn, zaloge in še neizčrpani kredit zadoščajo za nadaljne vojaške »potrebe«, se delegacije ne skličejo. Ako ne zadoščajo, bodo sklicane delegacije na kratko zasedanje, da dovolijo vojaške zahteve. Nadalje pripravljata tudi mornariška uprava nove kreditne zahteve in pridejo že na današnji seji v razgovor. Poveljnik mornarice grof Montecuccoli vztraja »z ozirom na mednarodni položaj«, da se bojne ladje tipa »Monarch« še pred letom 1915 nadomeste z dretnoti in da se »z ozirom na sedanjo krizo« takoj začne z zgradbo teh ladij, ki bodo dograjene kajpakda šele v nekaj letih, ko bo sedanje krize že davno konec.

UKRAJINSKO VSEUČILIŠKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 4. januarja. Danes se pod predsedstvom naučnega ministra Hussarcskega snideta predsedstvi poljskega kola in ukrajinskega kluba, da redigirata vseučiliški dogovor.

BOJ ZOPER VOLILNO »REFORMO« NA OGRSKEM.

Budimpešta, 4. januarja. »Nepszava« priobčuje sklep socialno demokratičnega strankinega vodstva, ki sklicuje na 26. t. m. Izreden strankin zbor, na katerem se določi taktika za boj proti Lukacsevi volilni reformi.

KRIZA V OGRSKI VLADNI STRANKI.

Budimpešta, 4. januarja. »Nepszava« javlja, da je poslanec Reke v ogrskem drž. zboru Anton Vio izjavil, da izstopa iz vladne stranke. Naznaja se tudi izstop bivšega budimpeštanskega župana, poslanca Josipa Markusa.

Budimpešta, 4. januarja. Iz vladne stranke je izstopil tudi bivši predsednik posl. zbornice Navay, ker se ne sklada z načrtom volilne reforme in ker je prepričan, da more Ogrsko preroditi le radikalen volilni red. Izstop Navaya iz vladne stranke je senzacija prve vrste, ker je Navay bil eden najvplivnejših voditeljev vladne stranke. Vprašanje je, ako potegne Navay mnogolancev za seboj.

OBČINSKE VOLITVE V SPLITU.

Split, 4. januarja. 16. novembra 1912 je deželno namestništvo dalmatinsko razpustilo občinske odbore v Splitu in Šibeniku zaradi udeležbe županov in občinskih odbornikov pri demncstracijah o priliki balkanskih zmag. Nove volitve v Splitu bodo 17. januarja. Hrvaške stranke so se zedinile, da volijo zopet vse prejšnje odbornike. Vse volilne priprave pri hrvaških strankah izostanejo. Občinski zastopniki v Splitu so bili v večini narodnodemokratični.

SAMOMOR VOJAKA.

Gorica, 4. januarja. V vojašnici v Štrandrežu se je ustrelil vojak tretjega pionirskega bataljona Hazrilo Stečičin. Bil je Rusin, doma iz Kumina in 22 let star. Par ur potem je umrl.

KONFERENCA POSLANIKOV.

London, 3. januarja. Današnja konferenca poslanikov je bila dolgotrajna. Oficielen komunik se o njej še ni izdal.

MIROVNA KONFERENCA.

Zavezniki zahtevajo jasnost.

London, 3. januarja. Pred današnjo sejo so se pooblaščenici balkanske zveze sešli na posvetovanje ter so sklenili, da ne bodo nadaljevali pogajanj s Turčijo, dokler ta ne izjavi, da popusti v vprašanju Odrina.

Seja odložena.

London, 3. januarja. Pred otvoritvijo današnje seje mirovne konference je Rešid paša naznanil zastopnikom balkanske zveze, da turški delegati še niso mogli dešifrirati obširnih novih inštrukcij, ki so jih dobili iz Carigrada. Predlagali so, da se odgodi seja, dokler ne opravijo tega dela. Konferenca se je odgodila. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Poziv k razsodnosti.

London, 4. januarja. »Times« pišejo: Ves svet ve, da ni niti ena sporna točka balkanskega vprašanja vredna evropske vojne. Zato smo prepričani, da ne bo nihče pričel vojne, če ne nastopi nesrečen dogodek ali če ne napravijo velike napake. Prešerne besede, ki jih je govoril včeraj Danev, ne bodo motile položaja. On prav dobro ve, da Turčija ne more sprejeti vseh pogojev in tudi Rešid paša ve, da zavezniki ne bodo akceptirali pogojev, kakor jih je stavila Turčija.

USODA ODRINA.

Turške nade.

Carigrad, 3. januarja. V krogih, ki imajo stika z zunanjim ministrtvom, pravijo da še ni izginilo upanje, da ostane Odrin Turkom, četudi pod pogojem, da se razrušijo utrdbe. »Idkam« celo trdi, da je Gešov telegrafiral velikemu vezirju, da je bolgarski ministrski svet sklenil pustiti Turčiji Odrin. Toda vlada zavrača to vest.

Odrin pred padcem?

London, 3. januarja. »Times« pravi, da vlada v Odrinu lakota in da se je že uvedlo pogajanje za kapitulacijo.

Turška vlada nepopustljiva.

Carigrad, 3. januarja. Poročevalcu Wolffove agenture je minister Noradungian izjavil, da je poslala vlada svojim delegatom v Londonu nove, povsem jasne inštrukcije. Naložila jim je, da povedo delegatom balkanske zveze, da na noben način ne odstopi nobenega egejskega otoka; pripravljena je regulirati meje odrinskega vilajeta, ali ta mora ves ostati Turčiji. Glede na Albanijo in Macedonijo še ni dosežena popolna jasnost; Turčija hoče, da dobita obe deželi avtonomijo pod turško suvereniteto. Z gotovostjo se še ne more govoriti o miru, zakaj v odrinskem vprašanju mora biti Turčija nepopustljiva in je pripravljena nadaljevati vojno, če se ji ne prepusti to mesto.

Posredovanje velesil.

Dunaj, 3. januarja. »N. Fr. Pr.« trdi, da so velesile Turčiji prijateljsko svetovale, naj ne vztraja na posesti Odrina.

Rusko posredovanje.

Pariz, 3. januarja. »Figaro« javlja iz Berlina, da je Rusija opustila svojo dosedanjo rezervno in storila v Carigradu energičen korak, da se sklepe mir.

SUHOMLINOV DEMISIONIRA.

Berlin, 4. januarja. »Lok. Anz.« trdi baje iz zanesljivega vira, da hoče ruski vojni minister Suhomlinov odstopiti.

RUMUNSKÉ PRIPRAVE.

London, 3. januarja. Iz Bukarešta javljajo, da dela Romanija kljub vsem oficioznim tajitvam militarične priprave. Infanterijskim četam so razdelili ranocelniški material.

London, 4. januarja. »Daily Telegraph« poroča iz Bukarešta, da Romanija gotovo zasede bolgarsko ozemlje ob Dubrudži, ako se pogajanja notranjega ministra Jonesca z Danevom končajo brezuspešno.

Sofija, 4. januarja. Posl. Bobčev je izjavil nekemu časnikarju, da o kompenzacijah Romaniji ne more biti govora, dokler ni sklenjen mir s Turčijo. Ako bi Romanija s svojim vojaštvom vdrla v nezastražene bolgarske pokrajine, bi ta korak vsa Evropa soglasno obsojala in tudi avstro ogrska vlada ne bi odobrvala takega stopanja.

OSVOJITEV OTOKA KIOSA.

Atene, 3. januarja. Iz otoka Kiosa je došlo 2. januarja naslednje poročilo: Grške čete so ves dan prodirale v notranjost otoka. Turki so se dolgo upirali, a so se slednjič morali umakniti. En bataljon naših čet je prodiral v smeri proti sv. Juriju in zasedel pozicijo Hagj Pateres. Imamo 2 mrtva in 12 ranjencev. Proti večeru so se Turki brezpogojno vdali. Ujeli smo 1800 turških vojakov, dobili 2 topova, mnogo orožja, municije in živeža.

ALBANIJA.

Pariz, 3. januarja. »Matin« poroča iz Belgrad, da naj bi se v Beogradu pripravljalo, da pripravljajo Rusija glede na meje samostojne Albanije načrt, ki je nasproten avstrijskemu in da ga bo energično zastopala. Vsa težava situacije tiči v tem. Slišati je tudi, da ima Italija svoj poseben načrt, ki se ne vjema z avstrijskim. V Beogradu upajo, da bo naposled ruskosrbski predlog sprejet.

Avstrijski očitki.

Dunaj, 3. januarja. »N. Fr. Pr.« ima očitno inspiriran članek, v katerem očita Srbom, da kale situacijo in ogrožujejo mir. Srbska zahteva, da bi pripadli Srbiji vsi albanski kraji, v katerih prebivajo Srbi in mešani okrajji, je videti na prvi pogled lahka; ali vpoštevati je treba, da se jezikovna bivališča Albancev ter Srbov in Grkov močno križajo in da je mnogo srbskih jezikovnih otokov popolnoma obdanih od Albancev, tako da je težko ustanoviti meje. Italija in Avstrija sta v tem vprašanju popolnoma edini. Ze minister Tittoni je svoj čas naznanil da sta se Avstrija in Italija zedinili v tem, da se Albanija ne sme razdeliti in da mora dobiti avtonomijo na narodni podlagi, čim se izpremene razmere v Turčiji. Srbija je to vedela, pa vendar nadaljuje svojo aventurizno politiko, ne odpokliče svojih čet iz Drača in je vpricho vse Evrope kriva, da narodni ne morejo dobiti občutka miru, ampak da morajo prenašati težka bremena in da veže akutna kriza vse moči. Srbija, ki pušča svoje vojake v Draču, kjer nimajo ničesar opraviti in kjer so vojni smrti samo pretveza za okupacijo, se mora odmakniti zelo zelo daleč od obrežja. Po takih izkušnjah se mora Albanija, kateri bo poverjena straža ob Jadranskem morju, ustanoviti kot država, ki je sposobna življenja, in ki je tudi dovolj močna, da se lahko sama brani in da vzdržuje ravnotežje ob morju ter sodeluje pri ohranitvi evropskega miru.

Edinstvo trozveze.

London, 3. januarja. Nemški poslanik je izjavil Greyu, da je Nemčija pritrčila avstrijskim predlogom glede na meje Albanije. Samo

zaradi Skadra še ni dosežen popoln sporazum med vladami trozveze.

Malo optimizma.

London, 3. januarja. V angleških vladnih krogih niso preveč optimistični, ker se javlja med trozveze in trojno antanto velika nasprotja. Ne gre le za določitev albanskih mej, ampak za ves albanski problem.

Zahteve Albancev.

London, 4. januarja. »Times« poročajo, da so došli v London trije zastopniki proviziorne albanske vlade in izročili državnemu tajniku Greyju spomenico, ki vsebuje njihove zahteve. Spomenico bodo predložili tudi konferenci poslanikov. Najvažnejše točke spomenice so; Albanija ima trden namen, da postane element ravnotežja in miru na balkanskem polotoku. Da pa bo zamogla Albanija izpolnjevati to nalogo, je treba, da se varuje njen narodni značaj, ki ga je doslej tako dobro ohranjevala. To bi se doseglo s politično organizacijo, ki bi morala biti pravična, krepka in trajna. Ta organizacija zamore biti le absolutna neodvisnost.

SRBIJA JE SLABE VOLJE.

Peterburg, 3. januarja. »Novoje Vremje« objavlja razgovor, ki ga je baje njegov dopisnik imel s Pašičem. Srbski minister da je dejal: »Lahko poveste Rusom, da smo globoko užaljeni. Avstrija nam je ugrabila sadove naših zmag, ki smo jih pridobili s svojo krvjo in z velikimi žrtvami. Jemlje nam zemljo, katero smo pridobili, ko so se Albanci s Turki vred bojevali proti nam. Vdali smo se volji velesil, ali to ne pomeni, da ne čutimo žalitve.«

SRBSKO ZADOŠČENJE.

Budimpešta, 3. januarja. Zavračajoč glasove, da Srbija noče dati Avstriji zadoščanja, pravi »Pest. Lloyd«, da bo zadoščanje podano tisti dan ko pridejo konzuli na svoja mesta.

AVSTRIJA ČAKA NA SRBSKE IZJAVE.

Peterburg, 3. januarja. Med rusko in avstrijsko diplomacijo so bili privatni pogovori zaradi razoroženja. Avstrija pravi, da ne more preklicati svojih priprav ob južni meji, dokler ne dobi od Srbije zadovoljivega odgovora na svoje zahteve glede na Albanijo.

Berlin, 4. januarja. »Lokal Anz.« pravi, da je ruska vlada vprašala na Dunaju, če je Avstrija pripravljena demobilizirati; v tem slučaju bi tudi Rusija storila to. V nemških krogih ni znano, če je Berchtold že odgovoril.

TURŠKI JETNIKI NA BOLGARSKEM.

Berlin, 4. januarja. Na željo turške vlade je nemško poslanstvo v Sofiji vprašalo, če bi bolgarska vlada privolila, da se zamenjajo vojni jetniki. Tako se je zvedelo, da je na Bolgarskem ujetih 498 turških častnikov in 21.910 vojakov.

ZAJET VLAK Z ŽIVILI.

Carigrad, 4. januarja. Turki v Odrinu so v sredo baje zajeli vlak z živili, ki je bil namenjen za bolgarsko vojsko pri Cataldži.

SMRT V IMENU ZAKONA.

Harkov, 4. januarja. Včeraj so tukaj usmrtili pet revolucionarjev, ki so bili pred kratkim obsojeni na smrt.

Vestnik organizacij.

Poljska podružnica »Vzajemnosti« v Ljubljani ima v nedeljo dne 5. januarja ob 10. dopoldne sestanek članov pri Bončarju, Poljska cesta 23.

Sentjakobska podružnica »Vzajemnosti« v Ljubljani vabi na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo 12. t. m. ob 2. popoldne v zveznici pisarni, Selenburgova ulica 6/II Sodrugi, ki so s svojimi prispevki v zastanku se prosijo, da jih do tega časa poravnajo. Vabi se tudi na pristop k podružnici, kar se lahko zgodi pri sood. Koemurju.

Novice.

* Amerikanske skrbi. V nekem ameriškem listu je bil te dni objavljen čuden oglas: »Prosim za naslove moških, ki so proti plačevanju alimentov ločenim ženam.« Ta oglas je začel križarske vojne za uničenje obstoječega sistema, po katerem morajo ločeni možje plačevati svojim bivšim ženam odškodnino ali alimente. Začetnik te ideje George R. Esterling, hoče najprvo združiti vse slamnate vdove v zvezo in potem pričeti boj proti dosmrtnemu plačevanju alimentov. Esterling je povedal svoje mnenje rekoč: »Mislim, da ni ustavno kaznovati moža za vse življenje za zakonsko napako in to trditve podpiram s tem argumentom: Ako človek ukrade konja ali izvrši vlom, dobi obsodbo, po kateri mora trpeti kazen za svoje dejanje določen čas. Ko je prestal kazni, lahko prične novo življenje. Vse kaj drugega pa je, ako naredi človek zakonsko napako. Kaznuje ga za vse življenje, ker mora neprestano plačevati alimente. — Iz tega razloga sem povabil druge možje za mojo usodo, da to vprašanje rešijo najvišje oblasti. V zavesti sem, da ne morejo storiti drugega, kakor potrditi naše mnenje, da imamo možje enake pravice kakor žene. Ako pripoznajo to, potem morajo pripoznati tudi, da naj žena nosi enake posledice kot mož, ako se zakonski kontrakt prelomi.«

Delati in ne obupati

je najboljšo sredstvo zoper nesrečo, revščino in božnost. Delati pa more človek le, če je zdrav. Kdor ima bolečine, n. dr. revmatične, protino-

ve, glavobol, zobobol, kdor se je vsled prepiha ali premraženja prehladil, mnogokrat ne more opravljati svojega dela. Za take naše čitatelje naj bo namig sledeče pismo Njega svetosti Jožefa princa Rohna v Schottwien: »Presenetljiv učinek Elsafluida res prekaša vse upe in smete objaviti, da so meni in mojim znancem Fellerjev Elsafluid in Elsakroglice pri večini boleznih, kakor glavobol in zobobolu, bodenu-

trganju, bolečinam v križu, nahu, bolečinam v želodcu, slabostim itd, izborno služijo, zlasti pri oslabiljenem vidu krepča Elsafluid oči, vsled česar to kot domače zdravilo nepogrešljivo sredstvo najtopleje priporočam.«

Zato bi morali tudi naši čitatelji vedno imeti doma Fellerjev bolečine pomirjujoči, zdraveči, krepčujoči fluid z znamko »Elsafluid«, da pomirijo bolečine, okrenčajo mišice in živce,

osvežijo in poživijo telo, ker je res dober, in kar pišemo, ni samo reklama.

Tako boste tudi Vi zavarovani proti marsikateri nevarnosti in boste šli na delo vedno čili in krepki. Naši čitatelji, ki hočejo ta izdelek pozkusiti, dobijo Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid« za 5 K franko, če pišejo naravnost na dvornega lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 252 (Hrvaško).

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

A. Zupančič

knjigovez

v Ljubljani, Slomškova ul. 31.

Slavnemu občinstvu v ljudo priporočam mojo knjigoveznicu za prijazna naročila vsakovrstnih v mojo stroko spadajočih del, ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Srečno in veselo novo leto 1913

želita vsem cenj. gostom, znancem in prijateljem

Anton in Uršula Volkert
gostilna v Trbovljah.

Podpisana v ljudo vabita na

domačo veselico

ki se vrši

v nedeljo 5. januarja 1913 v gostilniških prostorih g. Logarja (po domače Škrat) v Trbovljah.

Začetek točno ob 3. popoldne.

K obilni udeležbi vabita

I. in L. Kačnik.

Avtomobilna zveza

Idrija-Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije:
ob 6— zjutraj
„ 12— opoldan
„ 3:30 popoldan

Prihod v Logatec:
ob 7:50 zjutraj
„ 1:40 popoldan
„ 5:10 popoldan

Odhod iz Logatca:
ob 8:30 zjutraj
„ 2:30 popoldan
„ 6:30 zvečer

Prihod v Idrijo:
ob 10:20 zjutraj
„ 4— popoldan
„ 8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija-Logatec ali nasprotno	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	1:50	1—
Godovič-Hotodrsica	1:50	1—
Hotodrsica-Logatec	1:50	1—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija-Logatec ali nasprotno	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	1:50	1—
Godovič-Hotodrsica	1:50	1—
Hotodrsica-Logatec	1:50	1—

Označena voznja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Važno za vsakega delavca!

Izšlo je že vseh 5 zvezkov dela

Temeljna načela socialne demokracije

(Erturški program)

Napisal Karol Kautsky. — Poslovenil Anton Kristan (1-4) in F. P. (zvezek).

Cena vsem zvezkom K 1.70. — Posamezni zvezki imajo naslove: I. Kdo uničuje proizvodnjo v malem? Cena 30 vin. II. Proletariat. Cena vin. III. Kapitalistični razred. Cena 30 vin. IV. Država prihodnosti. Cena 40 vin. V. Razredni boj. Cena 40 vin. Dobi se v vseh knjigarnah kakor tudi v založbi „Zarje“.

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne uslužbence za navadno leto 1913.

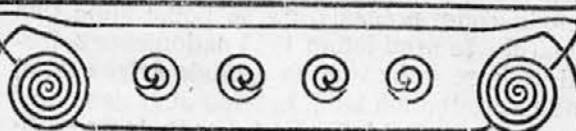
Ta žepni koledar je obsežnejši od dosedanjih in je jako primeren za vsakdanjo rabo. Razpošiljati se začne najkasneje 15. novembra. — Vsebina: Koledar. — Dohodki in stroški. — Kolkovne lestvice. — Inozemske denarne vrednosti v kronski veljavi. — Množina razpredelnica. — Stare in nove mere. — Koliko plačam osebne dohodnine. — Koliko plačam vojne takse. — Poštni in brzojavni tarif. — Dr. Viktor Adler. — Demon alkohol. — Dolžina železnice in brzojavnih naprav cele zemlje. — Priporočljive knjige založbe „Zarje“. — Najvažnejše določbe v zavarovalnici proti nezgodam. — Novi mezni zakon za rudništvo. — Stavke v Avstriji leta 1911. — Dolžine raznih železnice na zemlji. — Tri Aškerceve pesmi: Poslednji akord, Svetnica, Karnevalska balada. — „Zarje“. — Največja mesta na zemlji. — Obrtna sodišča v južnih avstrijskih deželah. — Obrtna nadzorništa v južnih avstrijskih deželah. — Pisatelj Ivan Cankar (slika). Pomen nekaterih parlamentarnih besed. — Napoleon Bonaparte (aforizmi ob stoletnici). — Beleške za vsak dan v letu. — Oglasi.

Cena posameznim izvodom 1 K, po pošti 10 vinarjev več. Z naročilom po pošti je najbolje poslati tudi denar, da se ne povečajo (s priporočilom) poštni stroški. Dobil se bo pri upravi „Zarje“ v Ljubljani po zaupnikih.

Žepni koledar za 1913

v Trstu

se dobi pri ANTONU VAUPOTIČU v „Delavskem domu“, ulica Madonina 15.

Kavarna Unione v Trstu

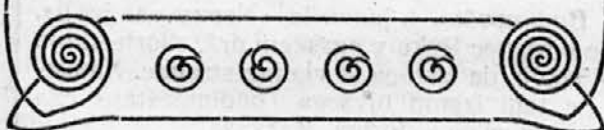
ulica Caserma in Torre Bianca

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Biljardi.

Shajališče tržaških in vnanjih sodrugov.

Postrežba točna. — Nاپitnina je odpravljena.

Moderna veda in socializem

Napisal Enrico Ferri. Poslovenil M. J.č.

To knjigo toplo priporočamo. Cena 1-20 K. Dobi se v vseh knjigarnah in v založbi „Zarje.“

Posebna specialiteta likerija

Posebna specialiteta likerija

Svetle in zračne

pisarniške prostore

(4 do 5 sob) v prvem nadstropju se išče. Ponudbe in cena je nasloviti na A. P. poštni predal 26, gl. pošta.

Družinski koledar

s slikami za navadno leto 1913.

ki ga je izdala in založila

Splošna delavska zveza „Vzajemnost“ za Kranjsko v Ljubljani.

Vsebina:

Slike:

Libertaire: V zadnji uri (svodna pesem). — Kalendarij. — Beleške. — Splošni kalendarij. — Poštna, brzojavna in telefonska določbe. — Kolkovne lestvice. — Določbe za kolkovanje tistih, spisov, računov, knjig itd. — Dohodninski davek (tabela). — Krone v markah in dolarjih ter obratno (tabela). — Vojaška taksa (tabela). — Letni obzor. — Slavko Filipič: Luči! (pesem). — Ivan Cankar: Sipek cvetice. — Milka: Ne sanjajte! (pesem). — C. Fl. Golar: Ljubica iz tovarne. — Petöfi-Josipov: Sanje (pesem). — Vox-J. Molek, Chicago: Pripovedka. — Evica Rubič: Solčna dežela (pesem). — Dr. Robert Danenberg: Delavčeva usoda. — R. Korngold-J. Molek, Chicago: Zjadnja noč (slika iz ameriških delavskih bojev). — Bojna pesem svobode (zgodovinska črtica). — Ferd. Hanusch: Na potovanju. — Evgen V. Debs: Ultrinki. — Ivan Cankar: Od Vrhnik do Borovnice. — P. F.: V naravo! — Jamski tajnik H. And. Perko: Svetovnoznana Postojnska jama. Etbin Kristan: Na planini! (pesem). — (gn. A. Stebi: Črtica o zrakoplovstvu. — Moderna reklama poučen sestavek za čitatelje listov). — D. M.: Spomini. (Odlomki iz predavanja sodr. M. Cobala v ljubljanski „Vzajemnosti“ dne 16. oktobra 1912). — Melhior Cobal: Pogled v preteklost rudarske organizacije na Slovenskem. — Jakob Škerbec: Strokovna organizacija pekarskih pomočnikov na Slovenskem. — Frank Petrič, Chicago: Nekaj splošne zgodovine socialističnega gibanja v Ameriki. — Alojzija Stebi: Ali si socialistinja? — Sirokovne organizacije in socializem. — Dr. Anton Dermota: O obrtnih sodiščih. — Za časopisje (poučen sestavek). — Oglasi in beleške.

„Družinski koledar“ obsega nad 13 tiskovnih pol v veliki osmerki (nad 210 strani) in je trdo vezan v krasne izvorne platnice. Koledar je izredno pripraven tudi za pisarne, ker obsega najpopolnejše določbe splošne vrednosti.

Cena: 1 izvod 1-20 K, po pošti 10 vin. več; 50—100 izvodov za organizacije po 1 K; nad 100 izvodov po 95 vin. Na naročila brez denarja se ne ozira. Pošilja se tudi po povzjetju. V kolportžo (proti poznejšemu obračunu) se pošilja le organizacijam na pisмено naročilo, opremljeno z društvenim pečatom in podpisom predsednika in blagajnika. Od kolportžaže preostalih koledarjev se ne vzame nazaj.

Naslov za naročbe:

Zveza „Vzajemnost“ v Ljubljani.

Ameriški sodrugji, za katere je prirejena posebna izdaja, dobe „Družinski koledar“ pri Jugoslovanskisocialni tiskovni družbi“ v Chicagu. — Cena enemu izvodu 30 centov.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80K, belega 4 K; belega puha-stega 5-10 K; vefinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K; 8 K; puha sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najtinejši prsni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim svim, prav stanovitim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K zglavnice 8 K, 8-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 18 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po povzjetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

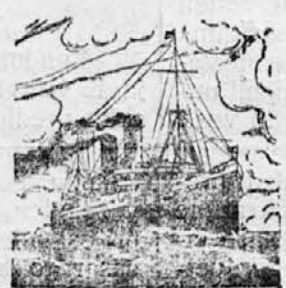
S. Benisch, Dešenice štev. 758, Češko.

Redilno — zdravo — poceni
Za otroke najboljše

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana
Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je zaa vskega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopej itd.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vskovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica štev. 26.